

W przestrzeni instalacji artystycznej, która znajduje się na Małym Rynku ukryto hasło. Można je odczytać za pomocą alfabetu, będącego kodem potrzebnym do złamania szyfru. Ten szyfr to jeden z możliwych alfabetów Małopolski, szereg znaków odnoszących się do wybranych części różnorodnego dziedzictwa tego regionu.

W poniższym tekście można znaleźć słowa, których inicjały utworzyły ów szyfr. Jeden ze znaków nie znalazł się w opowiadaniu. Który to?

Dawno, dawno temu była sobie kraina...A tyle w niej było różności: biedy i bogactwa, smutków i radości, puszczy i nieużytków, miast i wsi, rzek i gór, że i historii o niej wiele powstawać zaczęło. A tyle tych opowieści, że do dziś wciąż ludzie opowiadają nowe.

Wiele legend opowiada się o **Wiśle**, rzece, przy której mieszkał kiedyś budzący grozę **smok**, którego pewien **krakowiak** pokonał sprytem i odwagą. Nie tylko Wisłą, ale także Innymi rzekami spławiano przez wieki drewno i zboże, a do dziś pienińscy **flisacy** spławiają turystów przełomem Dunajca.

Małopolska słynie z niezwykłości przyrody: **jaskinie** jurajskie wciąż są schronieniem dla **nietoperzy**. Mówi się, że niegdyś uratowały życie króla, przeciwko któremu wybuchł bunt. O pięknie szczytów, spokoju **dolin**, i o tajemnicach, jakie kryją, wiele mogą opowiedzieć **górale**, i to nie tylko o Tatrach, ale i o **Beskidach**, których pejzaż na wchodzie regionu do dziś wzbogacają kopuły **cerkwi**. W cerkwiach, ale i w domach wiernych można odnaleźć kunsztownie pisane **ikony**.

Wspomnieniem dawnych dziejów są pół-bajkowy jeździec – **Iajkonik** – który przypomina o tatarskich najazdach **nękających** małopolskie ziemie oraz **krakowski hejnał**, którego melodia jest dobrze znana każdemu, kto w południe słucha radia.

Małopolska słynęła niegdyś z budzących ciekawość **taborów cygańskich**, a i dziś można spotkać gwarne i barwne osady cygańskie na skraju karpackich wsi.

Mówi się, jak to „dzwony szły na **armaty**”, gdy w Małopolsce wojowano, a tych **armat** do dziś szukać można po zamkach... A i wielki dzwon **Zygmunt**, który w jednej z wawelskich wież wisi, swoim głosem na całą Polskę obwieszcza wielkie wydarzenia.

Część tych ziem nazywano kiedyś **polskim Teksasem**, dzięki znajdującym się tam złożom ropy. W tych okolicach zapłonęła pierwsza na świecie **lampa naftowa**.

Wśród miejsc szczególnych jest tu i jedyna w Polsce **pustynia**, związana z legendą o **czarnoksiężniku Twardowskim**, i **pustelnie**, zwane też **eremami**, które niekiedy cieszą się opinią **miejsc świętych**.

Setki opowieści wiążą się też z **Akademią Krakowską**, dziś znaną jako **Uniwersytet Jagielloński**, miejscem, które łączy w sobie tradycje **królewskie** i **studenckie**.

Czy to symbol słońca odnajdziemy na wzorze z formy do **osycpka** i **góralskiej parzenicy**? Niektórzy widzą w nich to samo koło, które jest umieszczone na **romskiej fladze**...

Małopolska zaprasza do odkrywania zarówno powagi dziedzictwa **wielkich zabytków**, jak i lekkości, jaką mają w sobie niezmiernie **rzadkie motyle** z gatunku **niepylak apollo**. Nawet one nie tylko budzą podziw wielu, ale także **inspirują** do powstawania kolejnych legend i opowieści, z których Małopolska słynie.

A armata

B Beskid kreda i trias

C cerkiew
D dolina
E erem
F flisak
G góral
H hejnał
I ikona
J jaskinie krasowe
K krakowiak
L lajkonik tatarzy
M motyl
N nietoperz
O oscypek
Ó ósemka
P parzenica
R ropa w trzeciorzędzie
S smok
T tabor
U uniwersytet
W Wisła
Z Zygmunt